

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als monument van het Château du Prince Léopold in Overijse

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de adviesvraag bij het college van burgemeester en schepenen van Overijse, ingediend op 14 mei 2018;

Overwegende dat het advies niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op het advies van de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 14 juni 2018, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van het Château du Prince Léopold aantoonde;

Overwegende dat het Château du Prince Léopold als monument historische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Als zeldzaam bewaard voorbeeld van een voormalig hotel-restaurant-café uit de vroege 20ste eeuw aan de rand van het Zonienwoud getuigt het Château du Prince Léopold van het opkomend toerisme in de Vlaamse Rand rond Brussel tijdens de belle époque. De uitgesproken landelijke randgemeentes van de steeds uitdijende Brusselse stedelijke agglomeratie werden de geliefkoosde plek voor het dagjestoerisme van de welgestelde burgerij uit Brussel. Het Belgische koningshuis had een grote invloed op de aantrekkingskracht van de omgeving van het Château du Prince Léopold, in het bijzonder voor het nabijgelegen Groenendaal, door de aanleg van de paardenrenbaan, Koningsvijvers en het stimuleren van grote infrastructuurwerken.

Tevens getuigt de historische ontwikkeling van het perceel, als één van de vroegst ontboste percelen in 1834, van het verhaal van de private verkoop en daaropvolgende ontbossing van grote perifere delen van het Zonienwoud op grondgebied van Jezus-Eik (Overijse) vanaf 1830 onder invloed van de Société Générale. De grote invloed van privé-eigenaars, in casu grootgrondbezitters afkomstig uit Brusselse welgestelde kringen, op de economische ontwikkeling en de ruimtelijke ordening in Jezus-Eik blijkt ook uit de geschiedenis van dit pand dat werd opgericht door de nazaat van één van de vier belangrijkste grootgrondbezitters uit de regio, Louis Bauwens-Deheyn. Zijn kleinzoon, Louis Brabandt bouwde het Château op de locatie van het Café de Notre Dame de Bonne Odeur, een herberg uit 1837 die werd opgericht kort na de ontbossing van het perceel, wellicht met als doel het rendement van deze opbrengsteigendom te kunnen verhogen.

Het Château bezit eveneens historische waarde omwille van zijn inplanting, waarbij men niet alleen inspeelde op de economische logica van dit druk kruispunt op de in circa 1832 aangelegde dreef van Waterloo naar Tervuren (Sint-Jansbergdreef), maar ook doordat het gebouw zich bewust verbindt en identificeert met het aloude verleden van de locatie. Het Château du Prince Léopold is namelijk gelegen recht tegenover de bedevaartskapel Onze-Lieve-Vrouw Willericken aan het kruispunt van de Welriekendedreef en de Terblokstraat, waarlangs de Sint-Jansbergdreef passeert. Tevens alludeert de naam van het etablissement en de sgraffito met jachttafereel naar de voormalige elitaire status van het Zonienwoud als privaat jachtgebied van de hertogen van Brabant, later het Belgische Koningshuis. Tot in 1853 bezat koning Leopold I nog 290 hectare van het Zonienwoud op het grondgebied van Jezus-Eik;

Overwegende dat het Château du Prince Léopold als monument architecturale waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

Het Château du Prince Léopold werd in 1905 opgetrokken in een eclectische stijl met hoofdzakelijk neotraditionele invloeden. Dit voormalige hotel-restaurant-café is een representatieve getuige en een zeldzaam bewaard voorbeeld van een voormalig hotel in de Vlaamse Rand uit de belle-epoqueperiode, een gebouwentypologie waarvan bijzonder weinig relictten bewaard bleven en vooralsnog geen vergelijkbare voorbeelden in de Vlaams-Brabant een bescherming als monument genieten.

Met zijn (imitatie) bak- en zandsteenarchitectuur, trapgevel, (semi-)torenvolumes en steile leien bedaking, eigent het gebouw zich een historische allure toe. Terzelfdertijd belichaamt het gebouw de moderniteit van de belle époque en werd er gebruik gemaakt van eigentijdse materialen en technieken. Er werd gewapend beton gebruikt voor de vloerplaten en overspanningen, hetgeen circa 1905 een relatief vroege toepassing was van deze techniek. Het etablissement beschikte over alle modern comfort waaronder centrale verwarming, een private feestzaal ("dancing") en ruime garages voor wagens. In combinatie met de neotraditionele architecturale kenmerken komen evenzeer verschillende eigentijdse kenmerken en materialen voor. Niettegenstaande de historiserende thematiek vormt vooral de imposante sgraffito in de zijtrapgevel het meest opvallende eigentijdse kenmerk van de buitenarchitectuur. De gaaf bewaarde sgraffito is de facto een reclamebord in een voor zijn tijd typerende vormtaal en techniek. Het voormalige hotel-restaurant-café combineerde dusdanig een traditionele architectuurstijl met moderne functies, accommodaties en comfort. Ondanks aanzienlijke aanpassingen van het interieur bewaart het complex haar herkenbaarheid als voormalig hotel-restaurant-café door een gedeeltelijk bewaarde binnenindeling en het behoud van diverse interieurelementen zoals plafondafwerkingen, omljstingen en schrijnwerk,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als monument:

Château du Prince Léopold, Sint-Jansbergdreef 16, Overijse, bekend ten kadaster: Overijse, 1ste afdeling, sectie M, perceelnummer 23A.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. Het monument heeft de volgende erfgoedwaarden:

- 1° historische waarde;
- 2° architecturale waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van het monument zijn:

Het voormalige hotel-restaurant-café Château du Prince Léopold is gelegen op de hoek van de Sint-Jansbergdreef en de Terblokstraat in Overijse. Het imposante hoekgebouw werd omstreeks 1905 opgetrokken op een ruim perceel. Het gebouw is gesitueerd nabij het historische kruispunt van de Welriekendedreef (weg van Groenendaal naar Jezus-Eik) met de Terblokstraat (weg van Hoeilaart naar Brussel) vlakbij de kapel Onze-Lieve-Vrouw Willeriken. Het gebouwencomplex is beeldbepalend ingeplant in de westelijke hoek van het perceel en heeft een nagenoeg U-vormige plattegrond, waarvan de configuratie bepaald wordt door het verloop van de straten waaraan het gebouw grenst. Achter het gebouw bevindt zich een ruime tuin met eenvoudige aanleg, twee monumentale bomen (meer bepaald een gewone es (*Fraxinus excelsior*) en een linde (*Tilia*)) en restanten van verhardingen die verwijzen naar het vroegere gebruik als ontspanningstuin.

Het eclectische gebouw met neotraditionele inslag is opgetrokken in rode baksteen boven een plint van blauwe hardsteen, verlevendigd met witte baksteen voor de speklagen, rollagen, geblokte segmentbogen en negblokken en met witte natuursteen voor de decoratieve elementen zoals hoekstenen, hoekkettingen, dorpels, erkers en de rondbogen van het inkomportaal. Voor de balkons met consoles werd eveneens gebruik gemaakt van blauwe hardsteen. De volumes worden bekroond door afgewolfde leien zadeldaken, boven sterk overkragende kroonlijsten op korbelen. De twee straatgevels van dit hoekpand zijn opgevat als pronkgevels en zijn opvallend rijker uitgewerkt dan de zij- en achtergevels. De twee straatgevels en de twee aanpalende zijgevels zijn bovendien opgetrokken uit een kwaliteitsvollere en meer regelmatige baksteensoort met een holle voeg, dan de overige zij- en achtergevels, opgetrokken uit een donkerdere niet-monochrome en onregelmatige baksteensoort die oorspronkelijk met mortel was aangestreeken en bijgekleurd, eveneens met holle voeg. Bovenaan alle gevels van het gebouwencomplex zijn steigergeraten, afgesloten met metalen afdekplaatjes in de vorm van diamantkoppen.

De hoofdvleugel aan de Sint-Jansbergdreef telt zeven traveeën en drie bouwlagen onder een leien zadeldak met dakvensters. De voorgevel is symmetrisch opgebouwd en bestaat uit een centraal uitspringend torenvolume onder afgeknotte leien spits (oorspronkelijk met belvédère) dat de hoofdingang markeert. De opengewerkte begane grond fungeert als inkomportaal. De hoeken van de hoofdvleugel zijn op de eerste verdieping voorzien van rechthoekige erkers in witte natuur- en baksteen onder leien bedaking, waarvan één bekroond met een piron. Op de westelijke hoek (ter hoogte van de straathoek van de Sint-Jansbergdreef met de Terblokstraat) wordt de erker doorgetrokken tot aan de tweede verdieping. Ter hoogte van de gelijkvloerse verdieping aan de Sint-Jansbergdreef bleven acht basementen in blauwe hardsteen bewaard van de houten galerij die zich oorspronkelijk aan weerszijden van het torenvolume bevond. De voorgevel is aan weerszijden van het torenvolume voorzien van drie muuropeningen per bouwlaag. Het betreft korfbogige vensterdeuren op het gelijkvloers en getoogde vensterdeuren op de verdiepingen, op de tweede verdieping voorzien van individuele balkons met decoratief ijzeren hekwerk.

De zijtrapgevel aan de Terblokstraat (met topstuk en één schouderstuk aan de rechterzijde) is in de geveltop voorzien van een grote korfboogvormige nis met sgrafittopaneel. Het betreft een veelkleurige voorstelling van een bebost landschapstafereel met een waterpartij in de achtergrond. Op de voorgrond zijn drie windhonden. De bovenste helft van het paneel bestaat uit een grote banderol met opschrift "Château du Prince Léopold". De zijgevel is één travee breed en is op elke verdieping voorzien van vensteropening met gelijkaardige vormgeving als in de voorgevel, op de eerste en tweede verdieping voorzien van een balkon.

De noordelijke zijgevel (aan de tuinzijde) is in vergelijking vrij sober uitgewerkt. De afgewolfde puntgevel telt twee traveeën en drie bouwlagen en een zolderverdieping. De vormgeving en ritmering van de gevelopeningen is identiek als deze in de voorgevel, echter zonder galerij of balkons.

Het aansluitend volume aan de Terblokstraat telt vier traveeën en twee bouwlagen. De gelijkvloerse verdieping is anderhalve bouwlaag hoog aangezien zich hier de feestzaal bevond, hetgeen veruitwendigd wordt in de hoge vensters. De ramen op de verdieping erboven zijn identiek aan deze op de bovenste verdieping van de voorgevel, met name vensterdeuren met individuele balkons van blauwe hardsteen met decoratief ijzeren hekwerk. De drie hoge vensterdeuren en bovenliggend venster in de zijgevel zijn heden blind maar de gevelopeningen bleven afleesbaar door hun bewaarde aflijning en vormgeving. De achtergevel van dit volume is sober uitgewerkt en was oorspronkelijk blind op de eerste twee bouwlagen. Nadien werden er twee vensteropeningen gemaakt op de eerste verdieping. Op de tweede verdieping bevinden zich vier getoogde vensters boven dorpels in witte natuursteen.

De noordelijke vleugel van het gebouwencomplex staat haaks op het hoofdvolume en vormt, samen met de twee straatvleugels voor de U-vormige plattegrond van het complex. De gevels van deze vleugel zijn sober uitgewerkt, net als de overige zij- en achtergevels. Zij zijn opgetrokken uit baksteenmetselwerk boven een lagere plint in blauwe hardsteen. De gevels worden verlevendigd door speklagen in witte baksteen. Witte natuursteen werd hier alleen toegepast voor de vensterdorpels en bepaalde hoekstenen of neablokken. Op regelmatige afstanden zijn identieke getoogde vensteropeningen, die zich op elke bouwlaag herhalen. Ter hoogte van de diensttrap verspringen de vensterhoogtes met een halve bouwlaag. Hier bevindt zich ook een toegangsdeur tot deze diensttrap. Aan de noordzijde is een kleine aanbouw onder afgewolfd lessenaarsdak met een deuropening aan de westzijde. Vermoedelijk was dit een portaal waarlangs men vanuit de keuken de tuin of het terras kon bedienen, zonder rechtstreeks in de keuken te kunnen binnen kijken.

In de oksel van het U-vormige gebouwencomplex bevinden zich enkele bijgebouwen van één à anderhalve bouwlaag hoog, opgetrokken in baksteenmetselwerk met speklagen met gevelopeningen van diverse groottes waarvan de vormgeving aansluit bij de overige zij- en achtergevels.

Het gebouw heeft een bakstenen constructie met betonnen vloerplaten en draagbalken en een houten dakconstructie. De oorspronkelijke indeling van het gebouwencomplex bleef tot op heden herkenbaar. De aankleding van het interieur is op veel plaatsen gewijzigd, doch met behoud van oorspronkelijke elementen zoals plafondafwerkingen, lijstwerk, lambrisering en binnenschrijnwerk zoals binnendeuren en raam- en deuromlijstingen.

Het hoofdvolume aan de Sint-Jansbergdreef bestaat op het gelijkvloers uit twee grote zalen gescheiden door een centrale inkomgang. Deze gang betreedt men via het inkomportaal aan de straatzijde en leidt verder naar de hoofdtraphal, centraal gesitueerd in het gebouwencomplex en reikend tot aan de eerste verdieping. Aansluitend in de haakse noordvleugel bevindt zich de diensttrap, die reikt van de kelder tot de zolderverdieping. De twee zalen in het hoofdvolume zijn elk toegankelijk via twee beglaasde vleugeldeuren. De interieuraankleding van deze ruimtes bleef gedeeltelijk bewaard, waaronder geprofileerde deur- en raamomlijstingen, een lambrisering met geprofileerde bovenrand (zaal 1) en de plafondafwerking met kooflijsten en draagbalken met decoratief lijstwerk op consoles (verschillend per zaal). In één zaal bleef een parketvloer met visgraatmotief bewaard. De hoofdtraphal bewaart op elke verdieping haar plafondafwerking bestaande uit rijk uitgewerkte kooflijsten en draagbalken met decoratief lijstwerk op consoles. In de diensttrap zijn de kooflijsten en de sober uitgewerkte draagbalken met eenvoudige consoles bewaard. De keldertrap uit blauwe hardsteen bleef bewaard. De ruime kelder bewaart bakstenen wijnrekken en opgeklampte houten deuren. Behoudens enkele deur- en raamomlijstingen en binnendeuren heeft de keuken een volledig moderne inrichting. Op de eerste en tweede verdiepingen van het hoofdvolume en de haakse noordvleugel bleef de indeling van de hotelkamers bewaard. De hoofdtraphal geeft telkens uit op een gang in de lengte van het hoofdvolume, waarlangs de kamers zich bevinden. Oorspronkelijk keek elke kamer uit op de straatzijde. In de hoofdtraphal zijn er tevens op elke verdieping nog twee kamers, die uitkijken op de tuin aan de noordzijde. De aanpalende ruimtes van de noordelijke vleugel zijn

uitsluitend toegankelijk vanuit de diensttrap en waren oorspronkelijk dienstruimtes. De zolderverdieping heeft een identieke indeling als de onderliggende verdiepingen. De kamers onder dak waren oorspronkelijk dienstvertrekken. Behalve de ruimteverdeling op deze verdiepingen bleven ook nagenoeg overal de oorspronkelijke deur- en raamomlijstingen en binnendeuren bewaard.

Aan de Terblokstraat bevindt zich het volume van de feestzaal, toegankelijk vanuit de aanpalende grote ruimte op het gelijkvloers via drie korbogige doorgangen. De oorspronkelijke plafondafwerking van de feestzaal bleef integraal bewaard op de kamers van het later ingebrachte tussenverdiep. Het plafond is geritmeerd door grote draagbalken met consoles en is uitgewerkt met koof- en sierlijsten. Op de verdieping boven de feestzaal bevonden zich eveneens hotelkamers, toegankelijk via een centrale gang bereikbaar via de hoofdtrap. De indeling en interieurafwerking van de hotelkamers is grotendeels bewaard. De kamers aan de zijde van de Terblokstraat hebben toegang tot een balkon. Elke kamer bewaart haar plafondafwerking met kooflijst, als ook de deur- en raamomlijstingen en binnendeuren.

Art. 3. Voor het beschermde monument gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de algemene doelstelling van de bescherming is het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen die de basis vormen voor de erfgoedwaarden. Elke beheersdaad moet de erfgoedwaarden, erfgoedkenmerken en -elementen respecteren en ondersteunen. Nieuwe ingrepen en wijzigingen in het gebruik van het pand vereisen een geïntegreerde aanpak waarbij de impact op het geheel wordt afgewogen en waarbij de draagkracht van het gebouw niet wordt overschreden. Dit veronderstelt vakkundig onderhoud en indien nodig conserverende ingrepen;
- 2° met betrekking tot het exterieur beoogt de bescherming het behoud van de buitenarchitectuur qua schaal, volumewerking, materiaalgebruik en afwerking, als ook de herkenbaarheid als vroeg 20ste-eeuws hotel-restaurant-café met neotraditionele vormgeving. Het behoud van de waardevolle sgraffito aan de zijtrapgevel is hierbij van bijzonder belang;
- 3° het verdient aanbeveling dat niet bewaarde oorspronkelijke elementen worden teruggebracht en/of gerestaureerd, zoals onder meer:
 - a) het reconstrueren van de uitkijktoren of belvédère op het centrale torenvolume;
 - b) het reconstrueren van de houten galerij en bekronend balkon aan de voorgevel;
 - c) het restaureren en/of reconstrueren naar oorspronkelijk model van het historisch schrijnwerk, in het bijzonder het herstellen van de oorspronkelijke raamverdeling aan de grote vensters van de voormalige feestzaal aan de Terblokstraat;
 - d) het opnieuw open maken van de vier gedichte vensteropeningen aan de zijgevel van het volume aan de Terblokstraat en één aan de noordzijde van het gebouw;
 - e) het reconstrueren van het decoratief smeedijzeren hekwerk waar dit verdwenen is;
- 4° met betrekking tot het interieur beoogt de bescherming het behoud van de herkenbaarheid als voormalig hotel-restaurant-café, met zoveel mogelijk behoud van de originele ruimteverdeling waar deze behouden bleef, in het bijzonder voor de representatieve ruimtes op de gelijkvloerse verdieping. De bescherming beoogt eveneens het behoud van zoveel mogelijk van de bewaarde originele interieurelementen zoals binnendeuren, deur- en raamomlijstingen, de lambrisering in één van de twee grote zalen op het gelijkvloers en de diverse plafondafwerkingen met kooflijsten en uitgewerkte draagbalken;
- 5° het verdient aanbeveling dat niet bewaarde oorspronkelijke elementen worden teruggebracht en/of gerestaureerd, zoals onder meer:
 - a) het verwijderen van het tussenverdiep in de feestzaal en het herstellen van de leesbaarheid van het feestzaalvolume van anderhalve bouwlaag hoog;
 - b) het verwijderen van de lift in de traphal van de hoofdtrap en het terugbrengen van de oorspronkelijke draairichting van deze trap, zodat deze opnieuw aansluit bij de bewaarde bordessen;

- 6° de lage bijgebouwen in de oksel van het gebouwencomplex bezitten weinig erfgoedwaarde. Vervanging van dit volume is toegestaan indien de nieuwe invulling geen negatieve invloed heeft op de erfgoedkenmerken en -elementen;
- 7° nieuwe toevoegingen in de tuin zijn mogelijk, op voorwaarde dat zij geen negatieve invloed hebben op de erfgoedwaarden, erfgoedkenmerken en -elementen van het beschermde monument. In het bijzonder moet hierbij rekening worden gehouden met de schaal, volumewerking en materialiteit van de nieuwe toevoegingen, ten opzichte van de bestaande gebouwen. De verhardingen kunnen worden verwijderd om de herbestemming van deze tuinzone mogelijk te maken.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van het beschermde monument zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan het beschermde monument moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° de aanmerkelijke reliefwijziging van de bodem;
- 2° het plaatsen, slopen, verbouwen of heropbouwen van een constructie;
- 3° het verwijderen, vervangen, wijzigen of verstevigen van constructieve elementen;
- 4° het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;
- 5° het uitvoeren van de volgende werken aan het dak en de buitenmuren van constructies:
 - a) het verwijderen, vervangen of wijzigen van dakbedekking en gootconstructies;
 - b) het verwijderen van voegen en het hervoegen;
 - c) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van de kleur, textuur of samenstelling van de afwerkingslagen;
 - d) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van buitenschrijnwerken, deuren, ramen, luiken, poorten, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, beslag, hang- en sluitwerk;
 - e) het aanbrengen, verwijderen, vervangen of wijzigen van aard- en nagelvaste elementen, smeedijzer en beeldhouwwerk, inclusief nieuwe toevoegingen;
 - f) het aanbrengen, vervangen of wijzigen van opschriften, publiciteitsinrichtingen of uithangborden, met uitzondering van verkiezingspubliciteit en met uitzondering van publiciteitsinrichtingen, waarbij wordt bekendgemaakt dat het goed te koop of te huur is, op voorwaarde dat de totale maximale oppervlakte niet meer bedraagt dan 4 m²;
- 6° het uitvoeren van de volgende omgevingswerken:
 - a) het plaatsen of wijzigen van bovengrondse nutsvoorzieningen en leidingen;
 - b) het plaatsen of wijzigen van afsluitingen, met uitzondering van gladde schrikdraad en prikkeldraad ten behoeve van veekering;
 - c) het aanleggen, structureel en fundamenteel wijzigen of verwijderen van wegen en paden;
 - d) het aanleggen van sport- en spelinfrastructuur of parkeerplaatsen;
- 7° het uitvoeren van de volgende handelingen aan of in het interieur:
 - a) het uitvoeren van destructief materiaaltechnisch onderzoek;
 - b) het uitvoeren van structurele werken en het toevoegen van nieuwe structuren;
 - c) het verwijderen, vervangen of wijzigen van historische materialen en het toepassen van behandelingen met als doel de historische materialen te reinigen, te herstellen, te verduurzamen of te beschermen tegen verweer en aantasting;

- d) het verwijderen, vervangen of wijzigen van plafonds, gewelven, vloeren, trappen, binnenschrijnwerken, inclusief de al dan niet figuratieve beglazing, lambrisering, beslag, hang- en sluitwerk, en van de waardevolle interieurdecoratie;
- e) het bepleisteren van niet-bepleisterde elementen of het bepleisteren met een andere samenstelling of textuur, alsook het ontleisteren van bepleisterde elementen;
- f) het beschilderen van ongeschilderde elementen of het schilderen in andere kleuren of kleurschakeringen of met een andere verfsoort dan de aanwezige.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, 16 JULI 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS